

Co zajímá výrobce mléka?

Při příležitosti příprav na nový ročník soutěže Mléčná farma roku 2025 jsme položili pár otázek Ing. Jiřímu Burdychovi, MBA, ze společnosti VVS Verměřovice, s. r. o.

MFR se týká především kvality mléka. Je kvalita mléka pro ekonomiku mléčné farmy skutečně rozhodující? Nestací jen hodně dojit?

Mléčná farma roku byla především o kvalitě mléka tak před deseti lety. Tehdy se používal dotazník na zjišťování zdravotního stavu mléčné žlázy, o dezinfekci vemene aj. Vedle toho existovala komise odborníků, která navštěvovala ty farmy, které se přihlásily do soutěže. Podle stanoveného okruhu bodů pak po návštěvě stáje přispěla k hodnocení jednotlivých farem. Tento postup se nicméně zrušil, dotazník ne vždy vyhovoval všem chovatelům stejně tak jako návštěvy hodnotící komise. Proto se již od roku 2016 zavedl systém hodnocení z údajů Kontroly užítkovosti, aby se eliminoval subjektivní pohled partnerů soutěže či spolupracujících odborníků na účastníky soutěže. Údaje začala zpracovávat Českomoravská společnost chovatelů se sídlem na Hradištku. Vedle kvality mléka se začala hodnotit reprodukce a samozřejmě také produkční ukazatele výroby mléka. Od roku 2019 se používají stejné ukazatele ze sestav MPD, jako

je množství mléka na dojenou krávu, tuk a bílkovina, dále pak laktací den a mezidobí, počet somatických buněk a lineární skóre 0–4. Při shodnosti bodů pak rozhoduje pořadí laktace.

Je ale pravda, že mastitida je vedle onemocnění končetin krav jedno z finančně nejzákladnějších oblastí výroby mléka. Jen ztráty na mléku jsou významné. Produkce mléka nicméně neklesá přímo úměrně počtu somatických buněk. Proto tu máme tak trochu ekonomický údaj hodnocení kvality mléka, lineární skóre. To představuje přepočtený počet SB v 1 ml mléka (PSB) na lineární

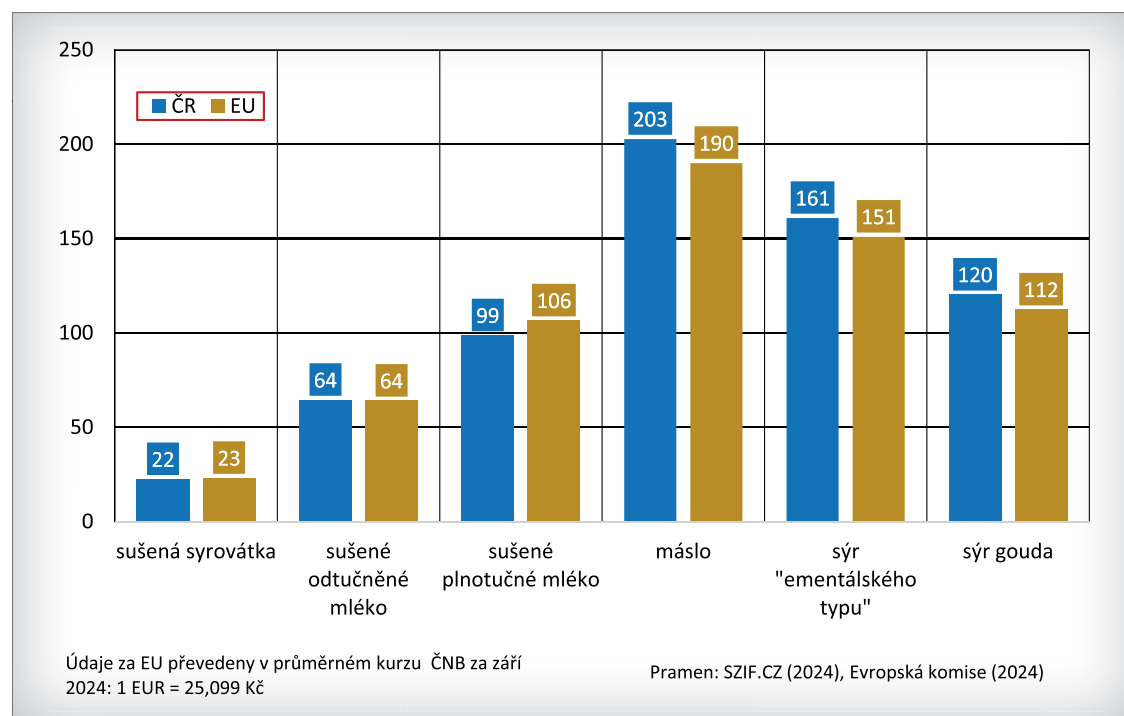
stupnici od 0 do 9 bodů pomocí logaritmu. Každý bod znamená zvýšení střední hodnoty PSB na dvojnásobnou hodnotu oproti předchozímu stupni. K významným ztrátám mléka dochází až od LS 4 a výše. Pro prvotelky se orientační hodnoty ztráty mléka za den a za celou laktaci vydělí dvěma. Průměrná hodnota LS stáda by neměla překročit 2,5 bodu. Počet dojníc s LS 7–9 by neměl překročit hladinu 4 % a do rozmezí LS 0–4 by se mělo vejít 85 % stáda (za předpokladu, že počet SB je stanovován u všech dojících krav), viz tabulka.

Z velkého počtu srovnávacích prací byla vypočtena průměrná ztráta pro-

dukce ve výši 200 kg mléka za laktaci (nebo denní ztráta ve výši 0,7 kg) za každé zvýšení LS o 1 bod nad hodnotu 2 u krav na 2. a vyšší laktaci (u prvotelky je odhadovaná ztráta poloviční). K odpovědi na otázku je poctivě si ale říci, že nestačí prostě jen nadojit nejvíce litrů mléka, byť je tento ukazatel prvním a mnohdy jediným ukazatelem představitelů farem dojeného skotu. Do ekonomiky výroby mléka musíme počítat také reprodukci a hlavní nákladovou položku, krmiva. Ta tvoří v průměru zhruba polovinu všech nákladů. Tuto položku nicméně v této soutěži nevyhodnocujeme. Jednak používá-

Průměrné ztráty mléka při zvyšování PSB

LS	Rozmezí PSB (tis.)	Střední hodnota (tis.)	Ztráta mléka u dospělé dojnice (kg)	
			za den	za laktaci
0	0–17	12,5		
1	18–34	25		
2	35–70	50		
3	71–140	100	0,75	200
4	141–282	200	1,5	400
5	283–565	400	2,25	600
6	566–1 130	800	3	800
7	1 131–2 262	1 600	3,75	1 000
8	2 263–4 525	3 200	4,5	1 200
9	4 526–9 999	6 400	>5	>1 400

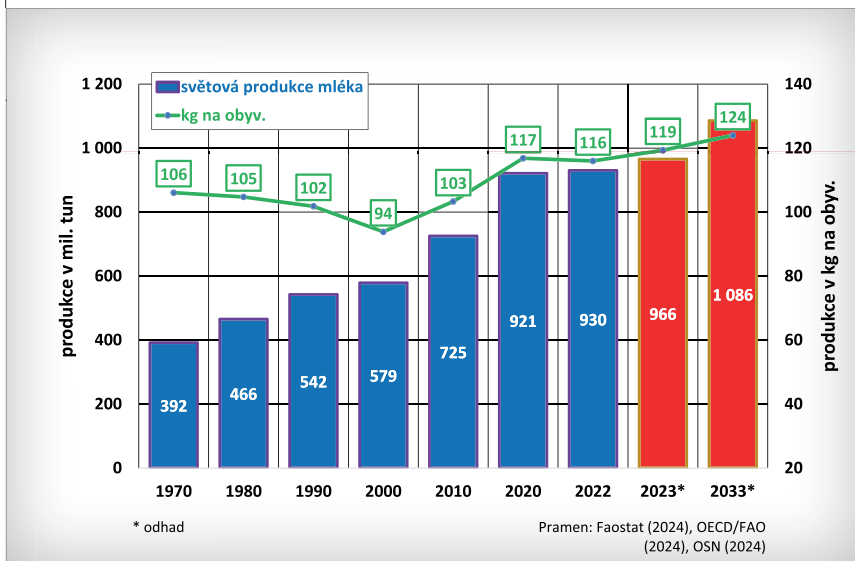

Ceny mlékárenských výrobků při prodeji z mlékárny (Kč/kg) – září 2024

me údaje ze zmíněných MPD, jednak analýzu nákladovosti krmiv každé stáje poskytují poradenské společnosti individuálně, což je správný postup. VVS Verměřovice zde počítá mj. s ukazatelem IOFC (příjmy nad náklady na krmiva), který asi nejlépe odráží ekonomiku výživy dojníc každého chovu.

Cena másla před Vánoci hýbe mediálním světem. Každý článek řetězce svádí vinu na druhého. Co si o tom myslíte vy?

Letošní rok je opravdu mimořádný z pohledu nejrůznějších vyjádření zástupců mlékáren a obchodních řetězců jak pro média, tak směrem k výrobcům mléka. Ti zase tomu tlaku podléhají a chtějí po nás, poradenských společnostech ve výživě, abychom řešili především u vysoko- produkčních krav letní pokles tuku v kravském mléce. My se ale musíme

Světová produkce mléka

vždy po zařazení krmných doplňků dít na ekonomiku výživy. České mlékárny neoceňují tukovou jednici tolik jako například mlékárny v Německu. Je tedy na každém chovateli, zda a jak bude řešit návratnost vložené investice v krmné dávce. Řešení tepelného stresu dojníc napomáhají také moderní formy ustájení.

Pokud se ale podíváme do historie, letní pokles tučnosti mléka není nic mimořádného. V lednu až září 2024 se vyrobilo více mléka než vloni. Přestože procentická hodnota tuku byla mírně nižší než vloni, vyrobilo se letos v absolutním množství tuku více. Na úrovni celé Evropské unie pak výroba mléka

2024 versus 2023 dosahovala také vyšších hodnot, nejvíce pak v Polsku. Pouze v sousedním Německu šla výroba mírně dolů. U nás, na českém trhu pak v září meziročně narostla cena kostky másla u mlékáren o 45 % na 48 Kč, spotřebitelská cena pak o 34 %, na 68,80 Kč. Je pravda, že ceny mlékárenských produktů jsou u nás ve srovnání s průměrem EU vyšší, jak ukazuje graf.

Uvedl jste, že vysoký podíl nákladů na produkci mléka jsou krmiva. Lze ještě nějak v současných podmínkách ušetřit na krmivech?

Vždy záleží na tom, jaká objemná krmiva daný chovatel je schopen vy-

robit. VVS se věnuje výrobě objemů dlouhodobě, pořádáme odborné semináře, odebíráme vzorky a rozborujeme kvalitu v naší laboratoři, školíme silážní linku, jsme při samotné výrobě a upozorňujeme management farem na chyby, které vznikají či se opakují. Ty totiž stojí hodně peněz. Nakupovaná krmiva či krmné doplňky se řídí situací na světovém trhu. Je to vždy na diskusi s vedením farmy, jak vyjít vstříc té které skupině dojnic.

Je třeba ale také podotknout, že ceny především nakupovaných krmiv rostou. Roste i cena syrového mléka. U nás sice pomaleji, než v původních státech EU-15, ale zvyšuje se nejvíce v jihozápadních Čechách, které mléko prodávají do německých mlékáren. Poptávka po mléku z dlouhodobého pohledu je a bude. I světové organizace predikují vzhledem k nárůstu populace lidí růst produkce mléka, viz graf na této straně. Pro naše chovatele, odbytová družstva je to výzva dosáhnout lepšího zpeněžení mléka nejen v mezinárodním srovnání, ale i jednotlivými regiony České republiky.

Dojený skot

Je tady ještě jedna nešťastná mediální kauza – týrání skotu. Asi nechme stranou její hodnocení. Co si myslíte o propagaci chovu skotu – je nutná a jakým způsobem ji mají zemědělci dělat?

Tady je to nešťastné chování několika jedinců, ošetřovatelů skotu. U nás máme mnoho nových či rekonstruovaných stájí s moderními technologiemi, kde je welfare zvířat na světové úrovni. VVS pořádala mnoho seminářů například na otázky kravských signálů, máme nizozemskou společnost Vetvice, Cowsignals, certifikovaného poradce a naši poradci řeší dnes a denně, jak přispívat ke komfortu zvířat. Propagaci chovu skotu řeší nevládní zemědělské organizace, organizují se dny otevřených dveří, výstavy zvířat atd. Nerozumím tomu, proč různé organizace na ochranu zvířat nemohou natočit a zveřejňovat pozitivní příklady z většiny výborných chovů dojnic. Pomohla by tomu i pozitivní propagace ze strany státní správy a samosprávy, potažmo i mlékáren či samotných obchodních řetězců.

Lukáš Prýmas

Pozvání na slavnostní vyhodnocení Mléčné farmy roku 2025!

čtvrtek 6. března 2025
Hotel Jezerka, Seč

Více informací o soutěži na www.mlecnafarmaroku.cz

